

De onzichtbare klassenassistent

Geef slimmer les met nudging

Deze workshop gaat over de
kracht van kleine duwtjes
die gedrag veranderen.

Dit is nudging:

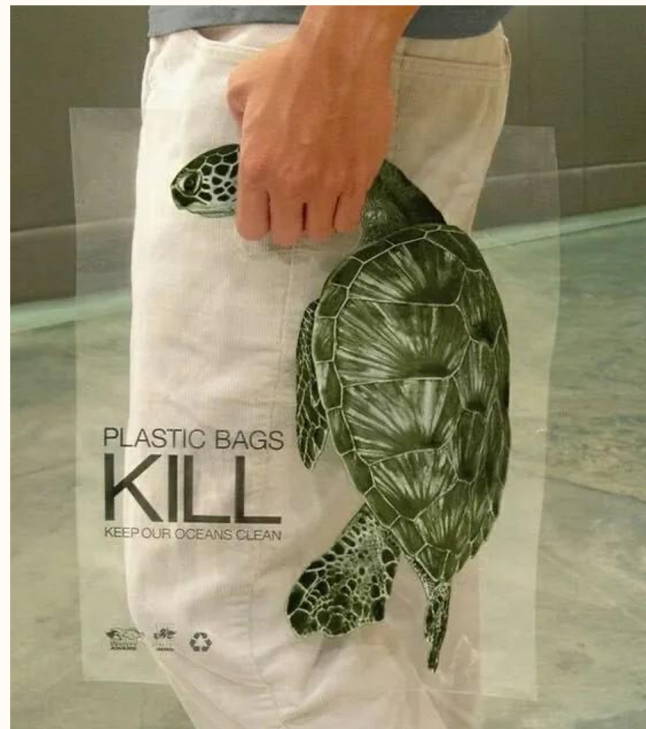
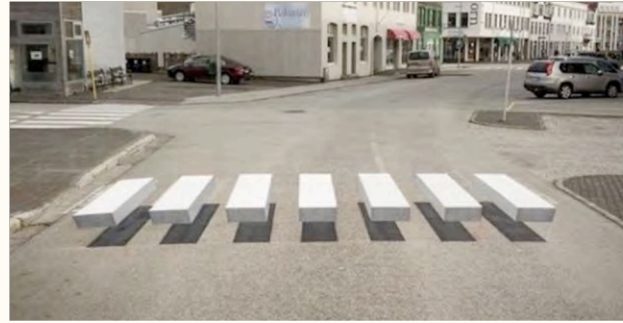
Nudging betekent letterlijk '**duwtjes geven**' – kleine interventies die gedrag beïnvloeden zonder dwang of beperkingen. Het gaat om **slimme keuzearchitectuur** waarbij mensen volledig vrij blijven in hun beslissingen.

Nudging is dus: (on)bewust sturen naar positief en natuurlijk gedrag.

Nudging is dus niet: overtuigen, framing of manipulatie.

TIP: Alles wat visueel of opvallend is, werkt vaak goed.

Enkele voorbeelden van nudging:

Voorbeelden van nudges in de klas:

hier werk je op papier

labjassen netjes ophangen

startopdracht

boekenleggers

En wat ga jij doen?

Wat beweegt ons brein (niet)?

Ons brein is verrassend complex, maar ook verrassend voorspelbaar.

Begrijpen hoe het brein werkt, helpt ons beter te 'nudgen'.

Langzaam systeem

- kleiner dan je zelf denkt

- rationeel
- kritisch
- weloverwogen
- bewust
- logisch
- kost inspanning

Snel systeem

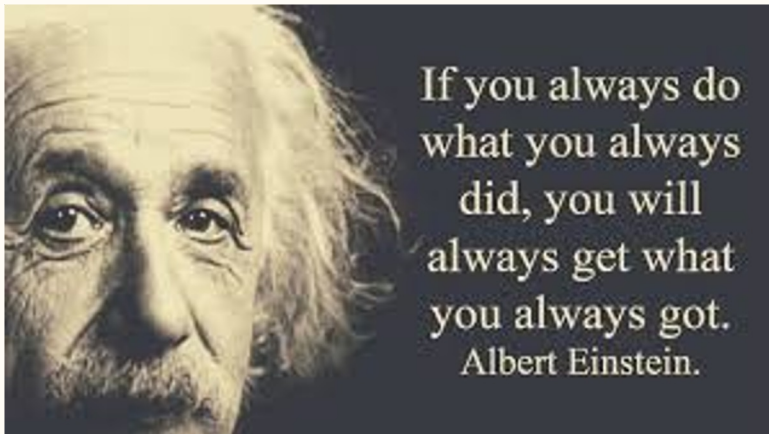
- zit vol met shortcuts

- 'oerbrein'
- intuïtie en instinct
- lui!
- nieuwsgierig
- verliesaversie
- risicomijdend
- ongemak = onprettig
- beloning = dopamine

Zelf *nudgen*? Gebruik de bromvliegmethode!

- Bedenk welk **gedrag** jij wilt veranderen
- Benoem het **gewenste gedrag**
- **Bedenk redenen** waarom een leerling dit gedrag wel/niet zal vertonen
- Maak een zo **concreet mogelijke tekening** van de situatie

! Belangrijk: durf te proberen en te experimenteren.
Kijk wat het je wel/niet brengt.

Zo kun jij 'bromvliegtaal' het beste gebruiken:

- **Gebruik de gebiedende wijs**
(je brein hoeft niet na te denken over de actie: bijv. 'Pak boek!')
- **Begin de les of een opdracht met een vraag**
(de nieuwsgierigheid wordt geprikkeld)
- **Spreek in de 'je'-, 'jij'- en 'wij' vorm**
(goed voor het persoonlijk aanspreken en het groepsgevoel)
- **Gebruik - waar het kan - de taal van je doelgroep (mits het niet *awkward* is :-)**
(zo kom je in de *in*-groep in plaats van *out*-groep)
- **Schrijf zoveel mogelijk in concrete taal en zo mogelijk op B1 niveau**
(dit kost het brein het minst energie om te lezen (ja, ook voor hoogopgeleiden))
- **Maak de belangrijkste begrippen in je tekst *vetgedrukt* of geef ze een **kleur****
(‘anders zijn’ trekt de aandacht van ons brein)
- **Herhaal, herhaal, herhaal**
(een boodschap blijft pas in het brein hangen als deze 7x is gehoord)
- **Gebruik verliesaversie**
(het is erger om iets te verliezen, dan om iets te winnen)
- **Gebruik metaforen, beeldspraak en verhalen (dus niet alleen de feiten)**
(ons brein let meer op de verpakking, dan op de inhoud)
- **Geef een reden waarom je iets vraagt**
(de reden zelf hoeft geen hout te snijden, het brein gaat al akkoord bij het woordje ‘want’ of ‘omdat’)
- **Noem iets een ‘effect’, dan heeft het meteen effect :-)**

Wat beweegt een leerling niet?

doe ik anders nooit

weet 't niet / snap 't niet / ken 't niet

ik durf 't niet

is niet voor mij

te veel te kiezen

klasgenooten keuren het af

dat doen mensen zoals ik niet

niet belangrijk

niemand anders doet het (zichtbaar)

ik doe 't op de toets wel

kan 't al / snap 't wel / heb ik niet nodig

morgen start ik echt...

Wat beweegt een leerling wel?

Zelfbedrog: dit kan ik!

Ongemak: het is vervelend om het niet te doen

Luiheid: waarom moeilijk doen als het makkelijk kan (de lat zo hoog leggen dat leerlingen er onderdoor lopen)

Aantrekkelijk: herhaling herhaling herhaling, iets doen dat niet mag, iets met kleur en opvallendheid, de docent verbeteren

Sociaal: de anderen doen het ook

Nieuwsgierig: opvallende zaken trekken de aandacht

Schaarste: dit wil ik niet missen

Wederkerigheid: jij doet iets voor mij, dus ik doe iets voor jou

Autoriteit: iemand in een witte jas 'zal wel gelijk hebben'

Maak geen sludge van je nudge

Let op deze valkuilen:

- *niet* horen we niet
- fout voorbeeld
- poster (systeem 2 ipv 1)
- sensory overkill

Samenvatting & afsluiting

Kracht van subtiliteit

Nudging is een krachtig, subtiel instrument om gedrag te sturen zonder mensen hun keuzevrijheid af te nemen. Kleine veranderingen, grote impact.

Jouw rol hierin

Bewust worden van nudges om je heen én zelf slimme, respectvolle nudges ontwerpen. Je hebt nu de kennis om positieve verandering te creëren.

“Grote problemen hebben soms maar kleine oplossingen nodig.”

Meer weten over nudging in de klas?

Neem contact op met Doesjka Dijkstra of

Vanessa Kirunda-Appelman

Via: dm.dijkstra@tabor.nl / vam.kirunda@tabor.nl

Doen hoor!